

Αναλυτικός Απολογισμός της Εκστρατείας Ενημέρωσης του Δικτύου ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ SOS για την επαναχρησιμοποίηση υγρών αποβλήτων στο Δήμο Χερσονήσου Κρήτης

των Ερμιόνης Φρεζούλη και Δρ. Νίκου Τζωρτζάκη

Οι καλοκαιρινές δράσεις του Δικτύου ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ SOS στην περιοχή του Δήμου Χερσονήσου, την τελευταία εβδομάδα του Ιουλίου, είχαν πολυπληθή και αμφίδρομα οφέλη τόσο για τους συμμετέχοντες εθελοντές και μέλη της οργάνωσης, όσο για την τοπική κοινωνία. Μέσα από την επαφή μας με τους κατοίκους της περιοχής, είχαμε την ευκαιρία να απολαύσουμε την αξεπέραστη κρητική φιλοξενία και παράλληλα να την «ανταποδώσουμε», ενημερώνοντας ντόπιους και επισκέπτες για την προοπτική της επαναχρησιμοποίησης

GR/551, «Επεξεργασμένα Υγρά Απόβλητα ως Εναλλακτική Πηγή Ύδατος σε Ημίξηρες Περιοχές», που χρηματοδοτείται κατά 50% από την Ε.Ε. και υλοποιούν η Δ.Ε.Υ.Α. Χερσονήσου, το ΤΕΙ Κρήτης, το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου και το Δίκτυο «ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ SOS», σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε μια ολοκληρωμένη εκστρατεία ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και ανταλλαγής απόψεων με τους κατοίκους, τους αγρότες και τους επισκέπτες του ευρύτερου Δήμου Χερσονήσου το διάστημα από **24 έως 30 Ιουλίου 2011**.

υγρών αποβλήτων και πραγματοποιώντας εθελοντικούς καθαρισμούς, στις ιδιαίτερα επιβαρυνμένες λόγω της τουριστικής ανάπτυξης παραλίες της περιοχής.

Οι δράσεις που υλοποιήθηκαν, περιλάμβαναν επισκέψεις στα όμορφα ορεινά χωριά του διευρυμένου Καλλικρατικού Δήμου Χερσονήσου, καθώς και στο επιβαρυνμένο παράκτιο μέτωπο. Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του **Ευρωπαϊκού Προγράμματος Life+ Περιβαλλοντολογική Πολιτική και Διακυβέρνηση PROVIDING UPGRADED REUSE: PURE LIFE08 ENV/**

Το ενημερωτικό stand/περίπτερο του προγράμματος έκανε την εμφάνισή του σε 5 ορεινά χωριά του Δήμου, στην Άνω Χερσονήσο, την Επισκοπή, την Ανάληψη, τις Γούβες και το Μοχό και μέσα από τη διανομή ενημερωτικών φυλλαδίων και του ειδικού τεύχους του περιοδικού ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ SOS, κάτοικοι και επισκέπτες των χωριών ενημερώθηκαν αναλυτικά για το πρόγραμμα LIFE+ PURE, τους στόχους, τις δράσεις και τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Παράλληλα, μέσα από ανταλλαγή απόψεων και ενδιαφέρουσες συζητήσεις ως

προς τις διαφορετικές ανάγκες και χρήσεις των υδατικών πόρων σε κάθε περιοχή, τέθηκαν συνολικότερα ζητήματα βιώσιμης διαχείρισης του νερού και εξοικονόμησης στον οικιακό, τουριστικό και αγροτικό τομέα.

Πιο συγκεκριμένα, **στην Άνω Χερσόνησο** συζητήσαμε με εστιάτορες, επισκέπτες αγρότες –κάποιοι εκ των οποίων αρδεύουν εδώ και χρόνια με επεξεργασμένο νερό– τις δυνατότητες αξιοποίησης μη συμβατικών πηγών νερού, όπως είναι τα επεξεργασμένα λύματα, ενώ καταγράφηκε η θετική ανταπόκριση των περισσοτέρων χρηστών στη στήριξη της διαδικασίας. Δεν έλειψαν βέβαια και οι λογικές ανησυχίες ως προς την ασφάλεια, την αξιοπιστία και την επάρκεια των ελέγχων για την τελική ποιότητα των επεξεργασμένων λυμάτων.

Στην Επισκοπή, ένα κατεχοχόν αγροτικό χωριό του νέου Καλλικρατικού Δήμου Χερσονήσου, καλλιεργούνται κυρίως αμπέλια και ελιές και δευτερευόντως οπωροκηπευτικά. Αν και οι γεωργοί των κοντινών αγρών δεν έχουν πρόσβαση στο επεξεργασμένο νερό από τις εγκαταστάσεις τις ΔΕΥΑΧ (με τη συνεργασία της οποίας πραγματοποιείται η επαναχρησιμοποίηση), μέσα από τη συζήτηση και την ενημέρωσή τους, εμφανίστηκαν θετικοί στη μελλοντική χρήση επεξεργασμένων λυμάτων για αρδευτικούς σκοπούς. Ως βασική προϋπόθεση και εδώ βέβαια τέθηκε η αξιοπιστία του φορέα υλοποίησης των ελέγχων της ποιότητας των εκροών και η διαφάνεια στην υλοποίηση του προγράμματος. Παράλληλα, μέσα από τη συζήτηση, αναδείχθηκαν και άλλα ζητήματα, όπως η ρύπανση των εδαφών και των υπόγειων υδροφορέων από την άμετρη και χωρίς έλεγχο χρήση φυτοφαρμάκων.

Κατά τη διάρκεια της παρουσίας μας στο χωριό, είχαμε την ευκαιρία να συνομιλήσουμε και με πολίτες- μέλη της Κίνησης Πολιτών Επισκοπής. Μετά την αναλυτική παρουσίαση του προγράμματος LIFE+

PURE, των στόχων και των δράσεών του, ακολούθησε γόνιμη συζήτηση που επικεντρώθηκε σε δυο βασικά ζητήματα για την περιοχή: το πρώτο αφορά στη χρήση αμιαντοσωλήνων για τη μεταφορά του νερού στο χωριό και το δεύτερο στη λειτουργία συστήματος επεξεργασίας λυμάτων με φυσικές μεθόδους (καλάμια κ.λπ.), που εξυπηρετεί το συγκεκριμένο χωριό και κάποια γειτονικά. Ως προς το πρώτο ζήτημα, οι πολίτες εστίασαν στην ακαταλληλότητα των αμιαντοσωλήνων, δεδομένου ότι κατά τη συντήρηση του δικτύου υπάρχει ο κίνδυνος μεταφοράς επικίνδυνων ουσιών με το νερό. Ως προς το δεύτερο, τόνισαν ότι, ενώ αρχικά λειτουργούσε σωστά και δεχόταν συγκεκριμένη ποσότητα λυμάτων, στη συνέχεια συνδέθηκαν και άλλοι οικισμοί χωρίς να

υπάρξει αντίστοιχη επέκταση του συστήματος, με αποτέλεσμα σήμερα οι εκροές του να έχουν κιτρινωπό χρώμα και να είναι ιδιαίτερα δύσσομες, υποβαθμίζοντας κατά συνέπεια τον υπόγειο υδροφορέα της περιοχής. Μεταφέραμε τα παραπάνω στον Αντιδήμαρχο Χερσονήσου κ. Μακράκη, ο οποίος μας διαβεβαίωσε ότι έχει αναλύσεις από την εκροή του συστήματος και είναι πολύ καλές. Από την πλευρά μας του συστήσαμε να τις δημοσιοποιήσει για να είναι ενήμεροι και όλοι οι πολίτες.

Στην **περιοχή της Ανάληψης**, τα πάντα μοιάζουν να κινούνται γύρω από τον τουρισμό και ο ντόπιος πληθυσμός, που ασχολείται ακόμα με τη γεωργία, «δυσέυρετος». Το σημείο, στο οποίο στήθηκε το ενημερωτικό περίπτερο του προγράμματος, ήταν πέ-

ρασμα κυρίως επισκεπτών οι οποίοι ενημερώθηκαν μέσα από διανομή φυλλάδιων και περιοδικών και ολιγόλεπτες συζητήσεις. Παράλληλα, μέλη και εθελοντές του Δικτύου «ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ SOS» αναζήτησαν εκπροσώπους της τοπικής κοινωνίας στα λιγοστά παραδοσιακά καφενεία του χωριού, με σκοπό να καταγράψουν τις απόψεις τους για την μέχρι τώρα λειτουργία του βιολογικού καθαρισμού, να τους ενημερώσουν για την πορεία βελτίωσης του έργου και να αφουγκραστούν τις προσδοκίες τους από την συνέχισή του. Η εικόνα που αποκομίσαμε, ήταν ότι ενώ οι γεωργοί της περιοχής γνωρίζουν το πρόγραμμα επαναχρησιμοποίησης που υλοποιείται εδώ και χρόνια στην περιοχή, η ενημέρωσή τους δεν είναι αρκούντως ολοκλη-

ρωμένη και εξακολουθούν να υπάρχουν «γκρίζες ζώνες» αναφορικά με το συγκεκριμένο σύστημα, γεγονός που τους καθιστά επιφυλακτικούς και κάποιες φορές αποστασιοποιημένους.

Στο χωριό Άνω Γούβες, η κεντρική πλατεία, όπου στήθηκε το ενημερωτικό περίπτερο του προγράμματος, συγκεντρώνει τον ντόπιο πληθυσμό ως σημείο συνάντησης κι επικοινωνίας. Έτσι, μας δόθηκε η δυνατότητα να έρθουμε σε επαφή με αρκετούς κατοίκους της ευρύτερης περιοχής, που ασχολούνται με τη γεωργία επαγγελματικά ή ερασιτεχνικά, όπως επίσης και με άλλα μέλη της τοπικής κοινωνίας (π.χ. ιδιοκτήτες εστιατορίων), που επηρεάζονται δευτερογενώς από τη λειτουργία του βιολογικού καθαρισμού. Η πλειονότητα των

κατοίκων, καίτοι γνωρίζει το πρόγραμμα επαναχρησιμοποίησης υγρών αποβλήτων, εξακολουθεί να δυσπιστεί ως προς τα αποτελέσματά του και την αποκόμιση ουσιαστικών ωφελειών από αυτό. Διατυπώθηκε επίσης η άποψη, ότι η δημιουργία χώρου συγκέντρωσης των αποβλήτων στα χωριά πρέπει να προηγηθεί της επέκτασης του δικτύου, ενώ από κάποιους κατοίκους επισημάνθηκε ότι τα ακάθαρτα νερά από τα ελαιοτριβεία και τις αποχετεύσεις εισχωρούν στον υδροφόρο ορίζοντα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον είχε η συνομιλία με Νορβηγούς τουρίστες, που επισκέπτονται συστηματικά το χωριό τα τελευταία χρόνια και οι οποίοι ενημερώθηκαν για τη λειτουργία και τους στόχους του προγράμματος.

Οι ενημερωτικές επισκέψεις ολοκληρώθηκαν με το ορεινό χωριό Μοχός, στην κεντρική πλατεία τού οποίου πραγματοποιήθηκε εκτεταμένη συζήτηση με διερχόμενους κατοίκους και θαμώνες των εστιατορίων που βρίσκονται εκεί, καθώς επίσης και διανομή των σχετικών φυλλαδίων και περιοδικών. Αν και οι περισσότεροι κάτοικοι/αγρότες της περιοχής γνώριζαν (ακροθιγώς) τα περί λειτουργίας βιολογικού καθαρισμού και διάκεινται θετικά στην προοπτική επέκτασής του, εντούτοις, εκφράσθηκε η ανάγκη για πιο εμπειριστατωμένη και πλήρη ενημέρωση από θεσμικούς φορείς και επιστήμονες, ούτως ώστε να γνωρίζουν όλες τις παραμέτρους της διαδικασίας αυτής, που έχει άμεση σχέση με την γεωργική παραγωγή αλλήλ και την υγεία τους.

Επίσης, διατυπώθηκαν καταγγελίες ότι οι εγκαταστάσεις του βιολογικού μυρίζουν λόγω κακοτεχνιών, πρόβλημα γνωστό που αναμένεται να επιλυθεί με την ολοκλήρωση του προγράμματος LIFE+ PURE.

Σε όλα τα χωριά πραγματοποιήθηκαν **περιβαλλοντικά παιχνίδια** στα οποία συμμετείχαν παιδιά, με στόχο την ενημέρωση και ευαισθητοποίησή τους γύρω από τα θέματα της ορθολογικής διαχείρισης των υδατικών πόρων, της εξοικονόμησης και της επαναχρησιμοποίησης.

Τέλος, με αφορμή την παρουσία μας στην περιοχή, πραγματοποιήθηκαν εθελον-

τικοί καθαρισμοί στην περιοχή Πύργος της παραλίας των Μαλίων, και στις παραλίες της Χερσονήσου και του Καρτερού, στο πλαίσιο της πανελλαδικής εκστρατείας «Καθαρίστε τη Μεσόγειο 2011».

Περισσότερες Πληροφορίες

Ερμιόνη Φρεζούλη

Δίκτυο ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ SOS

E-mail: politics@medsos.gr,
press@medsos.gr

Τηλ.: 210 8228795

